

Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*

Cemal AKÜZÜM¹, Mehtap SARAÇOĞLU²

¹ Doç. Dr., Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi, cemal.akuzum@dicle.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Siirt Üniversitesi Eğitim Fakültesi, mehtapsarac@siirt.edu.tr

Geliş Tarihi/Received: 01.11.2016

Kabul Tarihi/Accepted: 21.12.2017

e-Yayın/e-Printed: 31.12.2017

DOI: <http://dx.doi.org/10.14582/DUZGEF.789>

ÖZ

Bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Tarama türünde betimsel bir çalışma olarak gerçekleştirilen araştırmanın evrenini, 2015-2016 öğretim yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemi ise, rastgele yöntemle seçilen farklı bölüm ve sınıflarda öğrenim gören 399 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, 4 faktör ve 23 maddeden oluşan "Sosyal Medya Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) paket programı ile analiz edilmiştir. Araştırma bulguları; öğretmen adaylarının en yüksek düzeyde katılım gösterdikleri boyutun sosyal medyaya ilişkin olumsuz ifadelerin yer aldığı "sosyal izolasyon" boyutu olduğu, en düşük düzeyde katılım gösterdikleri boyutun ise "sosyal yetkinlik" boyutu olduğunu göstermektedir. Günümüz gençliğinin hayatında önemli yer tutan sosyal medyanın daha verimli ve etkili kullanılabilmesi için "Medya Okuryazarlığı" dersinin okulöncesi eğitimden başlayarak yaşam boyu öğrenme sürecinde yer alması ve zorunlu ders olması önerilebilir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, yeterlilik, tutum, öğrenci.

Investigation of Attitudes of University Students Towards Social Media

ABSTRACT

Investigating attitudes of university students regarding social media from various variables perspective is aimed in this research. Research has been conducted as a survey type descriptive study and the universe of research includes undergraduate students who study at Dicle University Ziya Gokalp Education Faculty in 2015-2016 academic year. Sample is obtained by random sampling method and includes a total of 399 undergraduate students from various departments and grade levels. The "Social Media Attitudes Scale", that consists of 4 factors and 23 items, is used as the data collection tool. Data that is gathered in this research is analyzed by SPSS (Statistical Package of the Social Sciences) program. Research results revealed that teacher candidates show the highest level of acceptance in the "Social Isolation" dimension that includes negative items and teacher candidates show the lowest level of acceptance in the "Social Competence" dimension. It may be suggested that in order to use the social media, that has an important place in the life of today's youth, effectively and efficiently, the "media literacy" course should be included in curricula starting from kindergarden education through lifelong learning process and it should be a compulsory course.

Keywords: Social media, qualification, attitude, student.

1. GİRİŞ

Bilgi ve teknoloji çağı olarak adlandırılan yirmi birinci yüzyılda internet ve bilgi işlem teknolojileri büyük bir hızla değişmekte ve gelişmektedir. Bu değişim eğitim, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamı, kişilerarası etkileşimi ve iletişimi de etkilemektedir. Hayatımızın her alanında varlığını hissettiğimiz internet birçok üretim sürecini etkilediği gibi alışkanlıklarımızı da değiştirmekte ve etkilemektedir. İnsanların temel ihtiyaçlarından biri olan iletişim; Web 1.0, Web 2.0, Web 3.0 şeklinde adlandırılan internetin gelişimiyle, sosyalleşme tercihlerinde de değişiklikler meydana getirerek sosyal medyayı hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Günümüzde insanlar sosyal medya aracılığıyla fikirlerini veya kendilerine ait içerikleri tüm dünyayla paylaşma imkânına eriştiler. Bu durum iletişimin çeşidini ve yönünü de değiştirmiş oldu.

* Çalışma, 3rd. International Conference on New Trends in Education'de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Birinci nesil web araçlarında genellikle yukarıdan aşağıya bir yapının hâkim olmasıyla kullanıcılar pasif konumda olmakla birlikte (Petter, Reich & Scheuermann, 2005), Web 1.0 araçları insanlar tarafından arayüzünde oluşturulan sayfalarla internet uygulamalarının olduğu bir mecra idi. Web 2.0 araçları ile aşağıdan yukarıya bir yapı hâkim olmuş ve bu yapıda da kullanıcı, teknik engellerle karşılaşmadan içeriğini yayımlayabildiği gibi sosyal etkileşim ve işbirliği sağlayan servis ve uygulamalardan yararlandığı insan odaklı bir teknoloji olmuştur. Web 3.0 ise, cihazlar arası etkileşimin olacağı internetin kendi kendine üretimlerde bulunacağı internet teknolojisi olarak bilinmektedir (Gökçearslan, 2011).

Tek yönlü bir iletişim olanağı sağlayan Web 1.0'de, kullanıcılar sadece okuyucu olmanın yanı sıra sadece bilgiyi alabilen bir konumdaydılar (Ergenç, 2011). İkinci nesil web araçları ya da sosyal yazılımlar olarak isimlendirilen (D'Souza, 2006) Web 2.0, kavram olarak Web 1.0 teknolojilerinin internet kullanıcılarına sunduklarının aksine içeriğin kullanıcı tarafından oluşturulmasına olanak sağlayan ve internet üzerinden iletişim kuran bireylerin birbirleriyle etkileşiminin ön planda tutulmasını sağlayan teknolojiler bütünü olarak ifade edilebilir (O'Reilly, 2005). Katılımcıların uygulamalarına olanak tanıyan (Eijkman, 2009) WEB 2.0'ın başarısı, kullanıcıları sürekli bağlayan yaratıcı uygulamalarından ileri gelmektedir (Kesselman, 2008). Web 2.0 uygulamaları ile bireyler sürece etkin olarak katılıp, teknik engellerle karşılaşmadan içeriğini yayımlayabildiği, sosyal etkileşim ve işbirliği sağlayan servis ve uygulamalardan yararlandığı bir ortam elde etmiş (Petter, Reich & Scheuermann, 2005) ve ulaştıkları bilgileri yayınlama ve saklama imkanı elde etmişlerdir. Bu içeriğin yayınlanmasını ise kimi zaman bireysel (bloglarla), kimi zaman birlikte (vikilerle), kimi zaman ses kaydı (podcastlerle) kimi zaman video materyali şeklinde (Vidcastlerle) gerçekleştirmek mümkündür (McLoughlin & Lee, 2007).

Yeni nesil internet Web 2.0'de ise kullanıcının aktif rol oynadığı, fikirlerini ve deneyimlerini paylaşabildiği, çok yönlü etkileşim içeren sosyal medya kavramı ortaya çıktı. Sosyal medya ilk kez San Fransisco merkezli Guidewire Group'un kurucu ortaklarından Chris Shipley tarafından kullanılmıştır. Bu kavram, "online" olarak iletişim ve bilgiyi mümkün kılan, katılım ve işbirliğini destekleyen tüm araçları kapsamaktadır (Dewson, Houghton & Patten, 2008).

Klasik web tabanlı eğitimde sunmaya dayalı tek taraflı bir etkileşim söz konusu iken, Web 2.0 ve buna bağlı olarak da sosyal ağlar paylaşımlı ve çok taraflı bir etkileşim sunmaktadır (Barış, 2011). Web 2.0 teknolojisi, kullanıcılarına içerik yaratma ve bu içeriği paylaşma olanağı sağlamıştır. İçeriği kullanıcılar tarafından yaratılan sosyal medyanın gücü, iletişimin tek-yönlü yayma niteliğinden daha çok karşılıklı etkileşime olanak vermesinden doğmaktadır. Bu durum, kullanıcılara çok yönlü etkileşim kurma, demokratik ve eş düzeyli iletişim ve sosyalleşme imkânı sağlamaktadır.

Bilgi iletişim teknolojilerinin gelişmesinin bir ürünü olan hızlı internet erişiminin hayatımızın her alanında ulaşılabilir konuma gelmesi, sosyal medyayı modern toplumun ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir. Sosyal medya, birbirinden bağımsız olarak gelişmiş ve tüketicilerin kendi içeriklerini yansıtabilmelerini ve başkalarıyla paylaşmalarını sağlayan çevrimiçi uygulamalardır (Gülsoy, 2009). İki binli yıllardan sonra hızla gelişen ve hayatımızın ayrılmaz bir parçası olan sosyal medya, iletişim kurma ve yaşam biçimlerini çok farklı boyutlara taşımıştır. İnsanlık tarihi boyunca en hızlı büyüyen medya türlerinden biri olan sosyal medya sürekli çeşitlenmekte ve yenilenmektedir.

Teknoloji ve iletişim alanındaki bu değişimler eğitim alanında da etkisini göstermektedir. Çağdaş eğitimin hedefi; bilgiyi üreten, bilgiyi kullanan, sürekli öğrenme alışkanlığı edinmiş ve yaratıcı nitelikte bilgi insanlarını yetiştirmektir. Gelişen bilişim teknolojilerinden okullarımızın yararlanması, bilgisayar ve internetin eğitim alanına uyarlanarak kullanılması, eğitim-öğretimin kalitesinin yükseltilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır (Demirdaş, 2001). Genç kuşakların toplumda kabul görmeleri, bilgisayar ve internet teknolojilerini yeterli düzeyde kullanabilme becerileriyle ilişkilidir (Duman, 1998), çünkü teknoloji okur-yazarı olmayan bireylerin çağın gerisinde kalmaları kaçınılmazdır (Johnson & Johnson, 2004). Yeni nesil gençlerin teknolojiye olan yakınlık ve yatkınlıkları, eğitim sistemini güncel tutmayı ve teknolojinin sağladığı imkânlardan faydalanmayı gerekli kılmaktadır. Öğrencilerin eğitimde farklı materyalleri tercih etmeleri (Gülseçen, Gürsul, Bayraktar, Çilengir & Canım, 2010), sosyal paylaşım sitelerinin öğrencileri pasif tüketici olmaktan çıkararak

daha iyi motive edecek şekilde, eğitim sisteminde radikal bir değişime öncülük ederek (Ziegler, 2007), sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanılması sonucunu ortaya koymuştur.

Her zaman her yerden erişilen ve yüksek bağlanabilirlikli (McLoughlin & Lee, 2007), zamandan ve mekândan bağımsız olan, her ortamda sınırsız erişime ve tekrara imkân sağlayan, anında geribildirim alınabilen, birden fazla duyu organına hitap ederek öğrenmeyi hızlandıran, bireyin öğrenmesini kendi hızına ve gelişimine uygun gerçekleştirmesine olanak sağlayan, karşılıklı ve yoğun bir etkileşime izin veren (Yamamoto, Demiray & Kesim, 2010) sosyal medya, öğrenme-öğretme sürecinin ayrılmaz bir parçası haline gelerek eğitimi sınıfın dışına taşıyarak öğrencilerin daha esnek ve özgür bir eğitim almalarına katkı sağlamaktadır. Öğrencilere kendi bilgilerini oluşturma, paylaşma ve geliştirme fırsatı sunan, yapılandırmacı yaklaşımın temel felsefesine uyan bu özellikler, sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını kaçınılmaz kılmıştır (Barış, 2011).

Ayrıca, Web 2.0 uygulamaları bireylere hem kişiselleştirilmiş bir öğrenme (McLoughlin & Lee, 2007) hem de sosyal etkileşimlerin bulunduğu teknik olarak amaçlı ve planlı olmayan öğrenme yani informal öğrenme ortamlarına katılma fırsatı sunabilmektedir (Mejias, 2010; Pettenati & Ranieri, 2006; Selwyn 2007). Sosyal medya ortamlarının hem formal eğitimde hem de informal eğitimde kullanımı mümkündür (Selwyn, 2007). Öğrencilerin öğrendiklerinin yaklaşık %80'inin informal öğrenme ile gerçekleştiği (Attwell, 2007) düşünüldüğünde sosyal paylaşım sitelerinin eğitim sistemine entegre edilmesiyle üniversite öğrencilerinin formal öğrenmelerinin yanında informal öğrenmelerinde de bu siteler etkili bir öğrenme ortamı sağlayacaktır (Öztürk, 2011). Örneğin, öğrencilerin sosyal medya platformlarında derslere yönelik konuları tartışmaları, işbirlikli öğrenme olanağını elde edebilecekleri gibi (Akkoyunlu, 1999; Grant, 2008; Jones, Blackey, Fitzgibbon & Chew, 2010; McLoughlin & Lee, 2007; Yuen & Yuen, 2008), öğretmenlerle daha iyi iletişim kurma (Ajjan & Harsthone, 2008) ve birbirlerini daha iyi tanıma olanaklarını da elde edebileceklerdir (Grant, 2008). Sosyal paylaşım siteleri, çevrim-içi işbirlikli öğrenme ortamlarında uygulama topluluklarının oluşumuna olanak sağlamakta (Pettenati & Ranieri, 2006), böylece öğrenciler bir gruba ait olarak mesleki anlamda gelişim sağlayabilmektedirler (Yuen & Yuen, 2008).

Sosyal ağ sitelerini her yaştaki öğrencinin kullanması ve günlük yaşantısında büyük bir yer kaplaması eğitimcilerin bu alana karşı ilgi duymasını sağlamıştır (Selwyn, 2007). Sosyal paylaşım siteleri, üniversitelerin fazla desteği olmadan kolay ve ucuz bir şekilde kullanılabilen, öğrenciler için eğitim süreçlerine kolaylıkla entegre edilebilmektedir (Gülbahar, Kalelioğlu & Madran, 2010). Başka bir ifadeyle sosyal paylaşım siteleri, yüksek öğretimdeki öğrencilere, akademisyenlere ve kurumlara öğrenme ve öğretim deneyimlerini zenginleştirmek, iletişim becerilerini geliştirmek, katılımı ve sosyal bağlılığı genişletmek, akran desteğini güçlendirmek gibi birçok fayda sağlamaktadır (Jones, Blackey, Fitzgibbon & Chew, 2010). Böylece öğrenciler üniversiteden mezun olduklarında kendi öğrenme süreçlerine web üzerinden tekrar ulaşma ve çalışmalarını inceleme olanağı bulmakta, kendi öğrenme geçmişlerine ulaşabilmektedir (Gülbahar, Kalelioğlu & Madran, 2010).

Sonuç olarak, yeni teknolojiler hızla geliştikçe ve yayıldıkça sosyal paylaşım sitelerinin eğitim bağlamında kullanımının önemi arttığı gibi, eğitimcileri bu gelişim sürecinin dışında tutmaktan da söz edilemez. Özellikle öğretmen eğitiminde öğretmenlerin yetiştirilmesini zenginleştirmede, öğretmen adaylarının sınıflarında bu uygulamaları etkili kullanma fırsatlarını sağlamada ve onları bu sürece hazırlamada sosyal paylaşım siteleri ayrı bir önem taşımaktadır (Albion, 2008). Sosyal paylaşım sitelerinin yüksek öğretimde akademik başarı ve öğrenme performansını artırmaya yönelik olumlu bir etkisinin olabileceği ancak bu kullanım sürecinin etkili ve verimli bir biçimde gerçekleşmesi sürecinde gerekli kültürün oluşması için desteğe ihtiyacı olabilecek öğrenciler olduğu dikkate alınmalıdır (Öztürk, 2011). İnsan yaşamına çeşitli fırsatların yanında sorunlar da getiren bir internet çağında yaşamaktayız. Özellikle Türkiye'nin genç bir nüfusa sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, konunun önemi daha da artmaktadır (Balci & Gülnar, 2009). Çünkü, gençlerde oldukça sık görülen aşırı internet kullanımı; onların psikolojik ve bedensel gelişimlerini, sosyal ilişkilerini olumsuz yönde etkileyerek, akademik başarılarını düşürmektedir (Cengizhan, 2005). Buradan hareketle, teknolojinin hızla geliştiği, yaygınlaştığı bu dönemde toplumun gelişmesinde ve yeniliklere uyum sağlamasında, ayrıca ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçların önüne geçilmesinde en büyük görev eğitimcilere düşmektedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Ülkemiz nüfusunun yarısından fazlasının sosyal medya kullanıcı sayısı olduğu düşünüldüğünde (“Digital in 2017 ...”, 2017), iletişim alanındaki bu değişimin iletişimin yoğun olarak yaşandığı üniversite ortamında kendini hissettirmesi kaçınılmazdır. Üniversite öğrencilerinin günlük hayatlarında önemli bir yer tutan, vakitlerinin büyük bir bölümünü ayırdıkları sosyal medyaya ilişkin tutumları büyük önem arz etmektedir. Dolayısıyla, sosyal medyanın eğitsel amaçlı kullanımına yönelik yapılan araştırmalar önem kazanmaktadır. Yukarıda verilen açıklamalar doğrultusunda, bu araştırmada, üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları hangi düzeydedir?
2. Üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumları arasında;
 - 2.1. Cinsiyet,
 - 2.2. Sınıf düzeyi,
 - 2.3. İkamet edilen yer,
 - 2.4. Sosyal medyaya bağlanılan ortam,
 - 2.5. Sosyal medyayı kullanım süresi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, tarama türünde betimsel bir çalışmadır. Betimsel çalışmalar, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedeflemektedir (Kaptan, 1998). Tarama modeli ise, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Araştırmaya konu olan olayı birey ya da nesnelere herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Aranılan şey oradadır. Önemli olan, araştırmaya konu olan her ne ise onu uygun bir şekilde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 2009). Bu araştırma kapsamında da üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin görüşleri, ölçek yoluyla elde edilen verilere dayanarak betimlenmeye çalışılmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2015-2016 öğretim yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünü saptamak için Cochran'ın (1962) örneklem büyüklüğü belirleme formülü kullanılmıştır. Bu formülde %95 güven düzeyi esas alınarak, örnekleme alınması gereken öğretmen adayları sayısı 278 olarak hesaplanmıştır. Rastgele yöntemle seçilen farklı bölüm ve sınıflarda öğrenim gören 500 öğrenci örnekleme dâhil edilmiştir. 2015-2016 bahar döneminde 500 öğretmen adayına ölçek dağıtılmış, 413 ölçek geri dönmüştür. Uygun şekilde doldurulmayan 14 ölçek değerlendirme dışı bırakılmıştır. Dolayısıyla araştırmanın örneklemini 399 öğretmen adayları oluşturmaktadır (Tablo 1.).

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının demografik nitelikleri

Demografik Nitelik	Gruplar	N	%
Yaş	Kadın	265	55.1
	Erkek	134	44.9
Sınıf düzeyi	1. sınıf	205	51.4
	2. sınıf	114	28.6
	3. sınıf	35	8.8
	4. sınıf	45	11.3
İkamet edilen yer	Ailemle	125	31.3
	Yalnız	19	4.8
	Arkadaşlarıyla	62	15.5
	Yurtta	193	48.4
Sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam	Ev	72	18
	Kablosuz internet bulunan herhangi bir yer	157	39.3
	Mobil cihazlar	170	42.6
Sosyal medyayı kullanım süresi	1 yıldan daha az	122	30.6
	1-2 yıl	74	18.5
	3-4 yıl	70	17.5
	4 yıldan daha fazla	133	33.3
Toplam		399	100.0

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre, kadın öğretmen adayları grubun %55.1'ini (f=265) temsil ederken, erkek öğretmen adayları ise grubun %44.9'unu (f=134) temsil etmektedir. Katılımcı grubun sınıf düzeyine göre dağılımına bakıldığında, %51.4'ü (f=205) 1.sınıf, %28.6'sı (f=114) 2.sınıf, %8.8'i (f=35) 3.sınıf ve %11.3'ü (f=45) ise 4.sınıfta öğrenim görmektedir. İkamet edilen yer değişkenine göre, öğretmen adaylarının %31.3'ü (f=125) ailesiyle ikamet ederken, %4.8'i (f=19) yalnız, %15.5'i (f=62) arkadaşlarıyla ve %48.4'ü (f=193) ise öğrenci yurtlarında ikamet etmektedir. Sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam değişkenine göre, öğretmen adaylarının %18'i (f=72) ikamet ettikleri evlerde sosyal medya sitelerine bağlanırken, %39.3'ü (f=157) kablosuz internet bulunan herhangi bir yerde, %42.6'sı (f=170) ise mobil cihazlarıyla sosyal medya sitelerine bağlanmaktadır. Sosyal medyayı kullanım süresine göre ise, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %30.6'sı (f=122) 1 yıldan daha az bir süre sosyal medyayı kullanırken, %18.5'i (f=74) 1-2 yıl, %17.5'i (f=70) 3-4 yıl, %33.3'ü (f=133) ise 4 yıldan daha fazla bir süredir sosyal medyayı kullandıkları görülmektedir (Tablo 1).

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, Otrar ve Arğın (2015) tarafından öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla geliştirdikleri “Sosyal Medya Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçekte; sosyal yetkinlik (6 madde), paylaşım ihtiyacı (8 madde), öğretim görevlileri ile iletişim (3 madde) ve sosyal izolasyon (6 madde) olmak üzere toplam 4 faktör ve 23 madde yer almaktadır. Otrar ve Arğın (2015) tarafından ölçeğin Cronbach alfa katsayısı .85 olarak hesaplanmıştır.

Bu araştırmada kullanılan veri toplama aracı ise, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, araştırma kapsamına alınan öğretmen adaylarının demografik özelliklerine (cinsiyet, sınıf düzeyi, ikamet edilen yer, sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam, sosyal medyayı kullanım süresi) yer verilirken, ikinci bölümde ise öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin tutumlarını ölçmek amacıyla yukarıda bahsi geçen ölçeğin 4 boyutunda yer alan 23 maddeye yer verilmiştir.

Bu çalışmadan elde edilen verilere dayanarak ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacıyla diğer bir deyişle ölçeğin iç tutarlılığını anlayabilmek için, uygulanan güvenilirlik hesaplaması sonucunda güvenilirlik katsayısı olarak Alpha= .74 olarak bulunmuştur. Ölçeğin iç tutarlılığı için Cronbach-Alpha katsayıları alt boyutlara göre de hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Sosyal Medya Tutum Ölçeğinin Alt Boyutları ve Cronbach-Alfa Katsayıları

Boyutlar	Boyutlarla İlgili Maddeler	Cronbach-Alpha Katsayıları
Sosyal yetkinlik	1-2-8-16-18-20	.78
Paylaşım ihtiyacı	4-5-6-12-13-15-17-21	.86
Öğretim görevlileri ile iletişim	9-10-19	.72
Sosyal izolasyon	3-7-11-14-22-23	.81
Toplam		.74

Ölçekte yer alan maddelerdeki ifadelerden deneklerin katılma düzeylerini belirlemek için, “Tamamen katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Kararsızım”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle katılmıyorum” şeklinde beş seçenek oluşturulmuştur. Üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirleyebilmek için, olumlu anlam taşıyan 17 madde sırasıyla 5, 4, 3, 2, 1; olumsuz anlam taşıyan 6 madde ise bunun tersi bir puanlamaya tabi tutulmuştur.

Denek yanıtları, boyutlar çerçevesinde, aritmetik ortalama değerlerine göre, $\bar{x} \leq 1.80$ Kesinlikle Katılmıyorum; $1.81 \leq \bar{x} \leq 2.60$ Katılmıyorum; $2.61 \leq \bar{x} \leq 3.40$ Kararsızım; $3.41 \leq \bar{x} \leq 4.20$ Katılıyorum ve $\bar{x} \geq 4.21$ Tamamen Katılıyorum şeklinde düzeyler oluşturulmak suretiyle seçeneklere verilen yanıtlar değerlendirilmiştir.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi SPSS istatistik paket programı kullanılarak yapılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının demografik özellikleri ile, boyutlar temelinde sosyal medyaya ilişkin tutumlarının betimlenmesinde yüzde ve frekans istatistikleri kullanılmıştır. Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda belirlenen bağımsız değişkenlere ilişkin elde edilen verilerin analiz edilmesinde kullanılacak istatistiksel yöntemleri belirlemek amacıyla normal dağılıma uygunluk analizinde Kolmogrov-Smirnov Z sınamasına başvurulmuştur. Ayrıca

verilerin homojenlik durumunu tespit etmek için Levene sınaması kullanılmıştır. Bu sınamalar neticesinde; cinsiyet değişkeninde Independent-Samples t Test; sınıf düzeyi ve ikamet edilen yer değişkenlerinde Kruskal Wallis-H Testi; sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam ile sosyal medyayı kullanım süreleri değişkenlerinde ise Tek Faktörlü Varyans Analizi (One-Way ANOVA) kullanılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farklılığın hangi denek grupları arasında gerçekleştiğini belirleyebilmek için Least Significant Difference (LSD) test ve Mann Whitney U Testi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmıştır.

3. BULGULAR

Öğretmen adaylarının, sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemek amacıyla, örneklem grubunun cinsiyet, sınıf düzeyi, ikamet edilen yer, sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam ve sosyal medyayı kullanım süresi değişkenlerine ilişkin elde edilen bulgular aşağıda yorumlanmıştır.

3.1. Öğretmen Adaylarının Boyutlar Temelinde Genel Görüşlerine Göre Bulgular ve Yorumu

Öğretmen adaylarının boyutlar temelinde, sosyal medyaya ilişkin tutumlarının verildiği Tablo 3 incelendiğinde, en yüksek düzeyde katılım gösterdikleri boyutun sosyal medyaya ilişkin olumsuz ifadelerin yer aldığı “sosyal izolasyon” ($\bar{x}=3.47$) boyutu olduğu, en düşük düzeyde katılım gösterdikleri boyutun ise “sosyal yetkinlik” ($\bar{x}=2.36$) boyutu olduğu görülmektedir. Diğer boyutlara ise azalan bir sırada “paylaşım ihtiyacı” ($\bar{x}=3.05$) ve “öğretim görevlileri ile iletişim” ($\bar{x}=2.52$) katılım gösterdikleri görülmektedir.

Tablo 3. Öğretmen adaylarının boyutlar temelinde genel görüşlerine göre betimsel istatistikler

	Boyutlar	N	\bar{X}	SS	SH	Yorum
Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlar	Sosyal yetkinlik	399	2.36	0.85	0.04	Alt düzey
	Paylaşım ihtiyacı	399	3.05	0.90	0.05	Orta düzey
	Öğretim görevlileri ile iletişim	399	2.52	1.04	0.05	Alt düzey
	Sosyal izolasyon	399	3.47	0.93	0.05	Üst düzey
	Total	399	2.98	0.81	0.04	Orta düzey

Ayrıca, puan ortalamaları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında; öğretmen adaylarının sosyal medyanın “sosyal yetkinlik” ile “öğretim görevlileri ile iletişim kurma” olanaklarını sağlamaya yönelik tutumları “alt düzeyde”, “paylaşım ihtiyacını gidermeye” yönelik tutumları “orta düzeyde” iken, sosyal medyanın “sosyal izolasyona neden olmaya” yönelik tutumlarının ise “üst düzeyde olduğu görülmektedir. Ayrıca, öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin yukarıda verilen boyutlara genel katılımlarının ise ($\bar{x}=2.98$) “orta düzeyde” olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 3).

3.2. Cinsiyet Değişkenine Göre Bulgular ve Yorumu

Öğretmen adaylarının, sosyal medyaya ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan bağımsız örneklem t-sınamasına göre, “sosyal yetkinlik” boyutunda kadın katılımcıların puan ortalaması ($\bar{x}_A=2.28$) ile erkek katılımcıların puan ortalaması ($\bar{x}_B=2.50$) arasında erkek katılımcı grubun lehine anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır [$t_{(397)}=-2.45, p<.05$]. Bu bulguya göre, sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmasına yönelik tutumlar ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Erkek katılımcılar, kadın katılımcılara göre sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmasına daha yüksek düzeyde katılım göstermelerine karşın, her iki grubun sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmasına ilişkin tutumlarının “alt düzeyde” olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4).

Hesaplanan Eta Kare değerleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının cinsiyetlerinin, sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmaya yönelik görüşleri üzerinde %2’lik bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Eta Kare’nin yorumlanmasında dikkate alınan ölçütlere göre bu anlamlı etkinin küçük olduğu söylenebilir.

Tablo 4. Boyutlar temelinde cinsiyet değişkenine göre verilerin dağılımı

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	SS	sd	t	P	Eta Kare (η^2)
Sosyal yetkinlik	A) Kadın	265	2.28	.83	397	-2.45	.01*	.02
	B) Erkek	134	2.50	.87				
	Toplam	399						
Paylaşım ihtiyacı	A) Kadın	265	3.08	.90	397	.71	.48	-
	B) Erkek	134	3.01	.89				
	Toplam	399						
Öğretim görevlileri ile iletişim	A) Kadın	265	2.52	1.05	397	-.03	.98	-
	B) Erkek	134	2.52	1.02				
	Toplam	399						
Sosyal izolasyon	A) Kadın	265	3.52	.94	397	1.46	.14	-
	B) Erkek	134	3.37	.91				
	Toplam	399						

*p<.05, **p<.00

Diğer boyutlar olan paylaşım ihtiyacı [$t_{(299)}=0.71$, $p>.05$], öğretim görevlileri ile iletişim [$t_{(299)}=-0.03$, $p>.05$] ve sosyal izolasyon [$t_{(299)}=1.46$, $p>.05$] boyutlarında ise öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin tutumları ile cinsiyet test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Erkek ve kadın katılımcıların tutumları birbirine yakın olmakla birlikte, paylaşım ihtiyacı ile sosyal izolasyon boyutlarında kadın katılımcıların tutumlarının daha yüksek olduğu, öğretim görevlileri ile iletişim boyutunda ise kadın ve erkek katılımcıların tutumlarının eşit olduğu anlaşılmaktadır.

Ayrıca, her iki grubun sosyal medyanın; öğretim görevlileri ile iletişim olanağı sağlamasına yönelik tutumlarının “alt düzeyde”, paylaşım ihtiyacını gidermesine yönelik tutumlarının “orta düzeyde”, sosyal izolasyona neden olmasına yönelik tutumlarının ise “üst düzeyde” olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 4).

3.3. Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Bulgular ve Yorumu

Öğrenim görülen farklı dört sınıf düzeyine göre gruplandırılmış öğretmen adaylarının, sosyal medyaya ilişkin tutumlarına yönelik Kruskal Wallis-H testi sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Analiz sonuçları, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin tutumlarının sadece “paylaşım ihtiyacı” [$\chi^2_{(3)}=12.281$, $p<0.05$] boyutunda farklılaştığını göstermektedir. Mann-Whitney U testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar bu farkın, 2.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının tutumları arasında olduğunu göstermiştir. Bu bulgu, paylaşım ihtiyacı boyutunda öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarında sınıf değişkeninin etkili olduğunu göstermektedir. Grupların sıra ortalamaları dikkate alındığında, sosyal medyanın paylaşım ihtiyacını gidermeye yönelik tutumu en yüksek grubun 2.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları iken, en düşük tutuma sahip grubun ise 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Tablo 5. Boyutlar temelinde sınıf düzeyi değişkenine göre verilerin dağılımı

Boyutlar	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	P	Anlamlı Fark (Mann-Whitney-U)
Sosyal yetkinlik	A) 1.sınıf	205	204.84				
	B) 2.sınıf	114	205.89				
	C) 3.sınıf	35	200.50	3	5.415	.14	-
	D) 4.sınıf	45	162.61				
	Toplam	399					
Paylaşım ihtiyacı	A) 1.sınıf	205	194.03				
	B) 2.sınıf	114	216.24				
	C) 3.sınıf	35	183.47	3	12.281	.01*	B-D
	D) 4.sınıf	45	154.00				
	Toplam	399					
Öğretim görevlileri ile iletişim	A) 1.sınıf	205	195.38				
	B) 2.sınıf	114	210.05				
	C) 3.sınıf	35	204.54	3	1.634	.65	-
	D) 4.sınıf	45	188.49				
	Toplam	399					
Sosyal izolasyon	A) 1.sınıf	205	196.18				
	B) 2.sınıf	114	192.39				
	C) 3.sınıf	35	206.79	3	4.195	.24	-
	D) 4.sınıf	45	213.41				
	Toplam	399					

*p<.05, **p<.00

Ancak analiz sonuçları, öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin tutumlarının sosyal yetkinlik [$\chi^2_{(3)} = 5.415$, $p > 0.05$], öğretim görevlileri ile iletişim [$\chi^2_{(3)} = 1.634$, $p > 0.05$] ve sosyal izolasyon [$\chi^2_{(3)} = 4.195$, $p > 0.05$] boyutlarında sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Ancak, söz konusu boyutlardaki katılımcı grupların sıra ortalamaları dikkate alınarak sosyal medyaya yönelik tutumlara ilişkin bir değerlendirme yapıldığında; sosyal yetkinlik ve öğretim görevlileri ile iletişim boyutlarına “2.sınıfta” öğrenim gören katılımcıların sıra ortalamalarının en yüksek, “4.sınıfta” öğrenim görenlerin sıra ortalamalarının ise en düşük olduğu görülmektedir. Buna karşılık sosyal medyanın yol açtığı sosyal izolasyona yönelik tutumlara ilişkin en yüksek sıra ortalamasının 4.sınıfta öğrenim görenler iken, sıra ortalaması en düşük grubun ise 2.sınıfta öğrenim görenler olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 5).

3.4. İkamet Edilen Yer Değişkenine Göre Bulgular ve Yorumu

İkamet edilen farklı dört yer durumuna göre gruplandırılmış öğretmen adaylarının, sosyal medyaya ilişkin tutumlarına yönelik Kruskal Wallis-H testi sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Boyutlar temelinde ikamet edilen yer değişkenine göre verilerin dağılımı

Boyutlar	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	P	Anlamlı Fark (Mann Whitney-U)
Sosyal yetkinlik	A) Ailemle	125	203.75	3	1.557	.67	-
	B) Yalnız	19	177.89				
	C) Arkadaşlarımla	62	193.74				
	D) Yurtta	193	207.73				
	Toplam	399					
Paylaşım ihtiyacı	A) Ailemle	125	198.26	3	2.547	.47	-
	B) Yalnız	19	181.81				
	C) Arkadaşlarımla	62	191.92				
	D) Yurtta	193	207.77				
	Toplam	399					
Öğretim görevlileri ile iletişim	A) Ailemle	125	197.71	3	3.555	.31	-
	B) Yalnız	19	164.92				
	C) Arkadaşlarımla	62	188.47				
	D) Yurtta	193	208.64				
	Toplam	399					
Sosyal izolasyon	A) Ailemle	125	204.42	3	1.646	.65	-
	B) Yalnız	19	224.42				
	C) Arkadaşlarımla	62	202.99				
	D) Yurtta	193	193.77				
	Toplam	399					

* $p < .05$, ** $p < .00$

Analiz sonuçları, öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının sosyal yetkinlik [$\chi^2_{(3)} = 1.557$, $p > 0.05$], paylaşım ihtiyacı [$\chi^2_{(3)} = 2.547$, $p > 0.05$], öğretim görevlileri ile iletişim [$\chi^2_{(3)} = 3.555$, $p > 0.05$] ve sosyal izolasyon [$\chi^2_{(3)} = 1.646$, $p > 0.05$] gibi tüm boyutlarda ikamet edilen yere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığını göstermektedir. Bu bulgu, ikamet edilen yer değişkeninin öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığını göstermektedir (Tablo 6).

Ancak, grupların sıra ortalamaları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında; sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretim görevlileri ile iletişim boyutlarında “yurtta” ikamet eden katılımcıların tutumlarına ilişkin sıra ortalamalarının en yüksek, “yalnız” ikamet edenlerin sıra ortalamalarının ise en düşük olduğu görülmektedir. Buna karşılık, sosyal izolasyon boyutunda “yalnız” ikamet eden katılımcıların sıra ortalamalarının en yüksek, yurtta ikamet edenlerin sıra ortalamalarının ise en düşük olduğu görülmektedir (Tablo 6).

3.5. Sosyal Medya Sitelerine Bağlanılan Ortam Değişkenine Göre Bulgular ve Yorumu

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Analiz sonuçları; sosyal yetkinlik [$F_{(2-408)} = 0.63$, $p > 0.05$], paylaşım ihtiyacı [$F_{(2-408)} = 1.31$, $p > 0.05$], öğretim görevlileri ile iletişim [$F_{(2-408)} = 1.63$, $p > 0.05$] ve sosyal izolasyon [$F_{(2-408)} = 2.62$, $p > 0.05$] boyutlarında öğrencilerin sosyal medyaya yönelik tutumları arasında sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir (Tablo 7).

Ancak, sosyal medyaya yönelik tutumlar ile sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam değişkeni arasında anlamlı farklılık görülmesi de sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretim görevlileri iletişim boyutlarında “kablosuz internet bulunan herhangi bir yerde” sosyal medya sitelerine bağlanan grubun sosyal medyaya yönelik tutumlarının, “ev” ve “mobil cihazlar” ortamlarında bağlanan gruplara nazaran daha olumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca, “ev” ortamında sosyal medya sitelerine bağlanan grubun, sosyal medyanın sosyal izolasyona neden olduğuna yönelik katılımlarının ise, diğer gruplara nazaran daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 7).

Tablo 7. Boyutlar temelinde sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam değişkenine göre verilerin dağılımı

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark (LSD)
Sosyal yetkinlik	A) Ev	72	2.28	Gruplar arası	.905	2	.453	.63	.53	-
	B) Herhangi bir yer	157	2.41							
	C) Mobil cihazlar	170	2.34	Gruplar içi	284.344	408	.718			
	Toplam	399	2.36	285.249	410					
Paylaşım ihtiyacı	A) Ev	72	2.91	Gruplar arası	2.122	2	1.061	1.31	.27	-
	B) Herhangi bir yer	157	3.12							
	C) Mobil cihazlar	170	3.05	Gruplar içi	320.273	408	.809			
	Toplam	399	3.05	322.395	410					
Öğretim görevlileri ile iletişim	A) Ev	72	2.35	Gruplar arası	3.528	2	1.764	1.63	.20	-
	B) Herhangi bir yer	157	2.60							
	C) Mobil cihazlar	170	2.51	Gruplar içi	427.345	408	1.079			
	Toplam	399	2.52	430.873	410					
Sosyal izolasyon	A) Ev	72	3.62	Gruplar arası	4.532	2	2.266	2.62	.07	-
	B) Herhangi bir yer	157	3.34							
	C) Mobil cihazlar	170	3.52	Gruplar içi	342.306	408	.864			
	Toplam	399	3.47	346.837	410					

*p<.05, **p<.00

Sosyal medyaya ilişkin söz konusu boyutlarda tüm katılımcı grupların tutumları birbirine yakın olmakla birlikte, katılımcıların sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmasına ve öğretim görevlileri ile iletişim olanağı sağlamasına yönelik tutumlarının “alt düzeyde”, paylaşım ihtiyacını gidermesine yönelik tutumlarının “orta düzeyde”, sosyal izolasyona yol açmasına yönelik tutumlarının ise, “üst düzeyde” olduğu görülmektedir (Tablo 7).

3.6. Sosyal Medyayı Kullanım Süresi Değişkenine Göre Bulgular ve Yorumu

Öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin tutumlarının sosyal medya sitelerini kullanım süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla ilişkisiz örneklem için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır.

Analiz sonuçları; sosyal yetkinlik [$F_{(3-395)} = 4.00, p < 0.05$] ve paylaşım ihtiyacı [$F_{(3-395)} = 2.90, p < 0.05$] boyutlarında öğretmen adaylarının tutumları arasında sosyal medyayı kullanım süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğunu göstermektedir. Başka bir deyişle öğretmen adaylarının, sosyal medyanın sosyal etkinlik kazandırma ve paylaşım ihtiyacını gidermeye yönelik tutumları, sosyal medyayı kullanım sürelerine bağlı olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan LSD testi sonucunda anlamlı farkın her iki boyutta da, “3-4 yıl” ve “4 yıldan fazla” bir süredir sosyal medya sitelerini kullanan gruplardaki katılımcılar ile “1 yıldan az” bir süredir sosyal medya sitelerini kullanan gruptaki katılımcılar arasında olduğu görülmüştür ($p = .03, p = .02$). Buna göre, 3-4 yıl ve 4 yıldan fazla sürelerde sosyal medya sitelerini kullanan katılımcıların 1 yıldan az sürede sosyal medya sitelerini kullanan katılımcılara göre, sosyal medyanın hem sosyal yetkinlik kazandırmaya hem de paylaşım ihtiyacını karşılamaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşılık, tüm katılımcı grupların sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmasına yönelik tutumlarının “alt düzeyde”, paylaşım ihtiyacını gidermesine yönelik tutumlarının ise “orta düzeyde” olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 8).

Hesaplanan Eta Kare değerleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının sosyal medyayı kullanım sürelerinin, sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmaya yönelik görüşleri üzerinde %3'lük, paylaşım ihtiyacını gidermeye yönelik görüşleri üzerinde ise %2'lik bir etkiye sahip olduğu belirlenmiştir. Eta Kare'nin yorumlanmasında dikkate alınan ölçütlere göre bu anlamlı etkilerin küçük olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Boyutlar temelinde sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine göre verilerin dağılımı

Boyutlar	Gruplar	N	\bar{X}	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı fark (LSD)	Eta Kare (η^2)
Sosyal yetkinlik	A) 1 yıldan az	122	2.15	Gruplar arası	8.420	3	2.807	4.00	.01*	C-A D-A	.03
	B) 1-2 yıl	74	2.35								
	C) 3-4 yıl	70	2.45	Gruplar içi	276.829	395	.701				
	D) 4 yıldan fazla	133	2.50								
	Toplam	399	2.36	285.249	398						
Paylaşım ihtiyacı	A) 1 yıldan az	122	2.89	Gruplar arası	6.954	3	2.318	2.90	.03*	C-A D-A	.02
	B) 1-2 yıl	74	3.00								
	C) 3-4 yıl	70	3.18	Gruplar içi	315.441	395	.799				
	D) 4 yıldan fazla	133	3.22								
	Toplam	399	3.05	322.395	398						
Öğretim görevlileri ile iletişim	A) 1 yıldan az	122	2.40	Gruplar arası	5.502	3	1.834	1.70	.17	-	-
	B) 1-2 yıl	74	2.41								
	C) 3-4 yıl	70	2.58	Gruplar içi	425.371	395	1.077				
	D) 4 yıldan fazla	133	2.66								
	Toplam	399	2.52	430.873	398						
Sosyal izolasyon	A) 1 yıldan az	122	3.60	Gruplar arası	5.375	3	1.792	2.70	.10	-	-
	B) 1-2 yıl	74	3.55								
	C) 3-4 yıl	70	3.42	Gruplar içi	341.462	395	.864				
	D) 4 yıldan fazla	133	3.29								
	Toplam	399	3.47	346.837	398						

*p<.05, **p<.00

Diğer boyutlar olan, öğretim görevlileri ile iletişim [$F_{(3,395)} = 1.70, p > 0.05$] ve sosyal izolasyon [$F_{(3,395)} = 2.07, p > 0.05$] boyutlarında öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin tutumları arasında sosyal medya sitelerini kullanma süresi bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. Ancak, test puan ortalamaları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında; sosyal medyanın öğretim görevlileri ile iletişim olanağı sağlaması bakımından 4 yıldan fazla süredir sosyal medya sitelerini kullanan katılımcı grubun tutumunun “orta düzeyde”, diğer katılımcı grupların tutumlarının ise “düşük düzeyde” olduğu görülmektedir. Buna karşılık, sosyal medyanın sosyal izolasyona yol açması bakımından 4 yıldan fazla süredir sosyal medya sitelerini kullanan katılımcı grubun tutumunun “orta düzeyde” diğer katılımcı grupların tutumlarının ise “yüksek düzeyde” olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 8).

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Toplumsal yaşamımızda büyük değişiklikler meydana getiren internet ve sosyal medya üniversite öğrencileri tarafından yaygın olarak kullanılmaktadır. Yeni gelişmelerin eğitim sistemine entegre edilmesi ve bu değişimlerden azami derecede yarar sağlanması büyük önem taşımaktadır. Eğitimcilerin de bu yöndeki gelişmeleri takip etmeleri ve ortaya çıkan değişimleri eğitim sürecinde kullanmaları beklenilmektedir. Bu çalışma kapsamında da; cinsiyet, sınıf düzeyi, ikamet edilen yer, sosyal medyaya bağlanılan ortam ve sosyal medyayı kullanım süresi değişkenlerinin üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarına olan etkisi incelenmeye çalışılmıştır.

Öğretmen adaylarının sosyal medyaya ilişkin genel görüşlerinden elde edilen sonuçlar, öğretmen adaylarının sosyal medyanın sosyal izolasyona neden olduğuna yönelik tutumları en yüksek düzeyde iken, buna karşılık sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırdığına yönelik tutumlarının ise en düşük düzeyde olduğunu göstermiştir. Yani, sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırmadığını düşündükleri gibi, sosyal izolasyona neden olduğunu da düşündükleri anlaşılmıştır. Alan yazında sosyal medyaya ilişkin çalışmalarda da benzer

sonuçların elde edildiği görülmektedir. Turnalar Kurtaran (2008)'in lise öğrencileri üzerinde internet bağımlılığını yordayan değişkenleri incelemek amacıyla yaptığı araştırmada da internet bağımlılık düzeyi ile yalnızlık değişkenine ilişkin bulguları incelemiş ve yalnızlığın internet bağımlılığını pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordadığı sonucuna ulaşmıştır. Dolayısıyla, öğrencilerin internet ve sosyal medya ağlarında çok fazla zaman geçirmelerinin sosyal hayattan uzaklaşmalarına ve yalnızlaşmalarına neden olduğu söyleyebilir. Buna karşılık, Ajjan ve Harsthone (2008) sosyal ağları eğitsel bağlamda kullanmak için uygun bir araç olarak görmekte ve sosyal ağların öğrenci öğrenmelerini arttırdığını, okul-öğrenci ve öğrenci-öğrenci arasında etkileşim sağladığını, öğrencilerin derslere ilişkin memnuniyetlerini arttırdığını, öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini ve derslere uyumu kolay araçlar olduğunu ortaya koymuşlardır. Selwyn (2007) de, sosyal ağların özellikle öğrencilerin akademik çalışmalarında, öğretici personele ve akademik sohbetlerdeki ilişkilerde içine düştükleri rol karmaşasının üstesinden gelmelerine yardımcı olduğunu ileri sürmüştür.

Bu araştırma sonucunda, üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının cinsiyetleri açısından çok fazla farklılık göstermediği ancak, sosyal medyanın sosyal yetkinlik kazandırması bakımından erkek öğrencilerin kadın öğrencilere nazaran anlamlı bir şekilde daha olumlu bir tutum sergiledikleri görülmüştür. Bu sonucu destekler nitelikte Arğın (2013)'in çalışmasında da öğrencilerin sosyal yetkinlik ve sosyal izolasyon alt boyutlarından aldıkları puanların öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiş ve her iki farklılığın da erkek öğrencilerin lehine gerçekleştiği tespit edilmiştir. Bu sonuç erkek öğrencilerin sosyal yetkinliklerinin daha yüksek olduğu ve sosyal medya siteleri ile sosyal hayattan daha fazla izole oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bu durumun toplumumuzda erkeklerin daha serbest hareket edebilmelerinden, erkeklerin evlerinde internet olmasa bile internet salonlarına rahatlıkla giderek uzun süre bu salonlarda vakit geçirebilmelerinden, çeşitli amaçlarla interneti ve sosyal medya ağlarını kullanabilmelerinden ve ayrıca sosyal ağlarda daha rahat davranış sergileyebilmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Oysa kızların teknolojiye karşı olumlu tutumlarına ait bulguların başka çalışmalarda ortaya konulduğu görülmektedir. Örneğin, Çil (2008), öğretmen adaylarının teknolojinin eğitim-öğretim faaliyetlerindeki rolüne ait görüşlerini incelemek amacıyla yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının genel olarak olumlu görüşlere sahip olduğunu belirlemiştir. Aynı çalışmada, kız öğretmen adaylarının görüşlerinin erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu sonucunu da ulaşılmıştır. Diğer yandan, internet bağımlılığı ile ilgili araştırmalarda ise, cinsiyet değişkeni açısından farklı sonuçlara rastlanıldığı görülmüştür: Morahan-Martin ve Schumacker (2000) ile Chou, Condrón ve Belland (2005)'nin araştırmalarında, erkeklerin kızlara göre daha çok internet bağımlısı olduğu; Young'ın (1998) araştırmasında kızların erkeklere göre daha çok internet bağımlısı olduğu; Brenner (1997); Soule, Shall ve Kleen (2003); Lee ve diğerleri (2007) ile Ferraro, Caci, D'amico ve Blasi'nin (2007) araştırmalarında ise kızlarla erkekler arasında internet bağımlılığı açısından fark olmadığı ortaya çıkmıştır.

Öğrenim görülen farklı dört sınıf düzeyine göre gruplandırılmış öğretmen adaylarının, sosyal medyaya ilişkin tutumlarının sadece "paylaşım ihtiyacı" boyutunda anlamlı bir farklılık gösterdiği ve bu farkın 2.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları ile 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının tutumları arasında olduğu görülmüştür. Bu bulgu, paylaşım ihtiyacı boyutunda öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarında sınıf değişkeninin etkili olduğunu göstermektedir. Sosyal medyanın paylaşım ihtiyacını gidermeye yönelik tutumu en yüksek grubun 2.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları iken, en düşük tutuma sahip grubun ise 4.sınıfta öğrenim gören öğretmen adayları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum üst sınıfların kendi kendilerine yetebilmesi, alt sınıfların ise birbirlerine danışma ihtiyacının daha fazla olması ile ilgili olabilir. Sınıf düzeyi değişkenine göre, paylaşım ihtiyacı boyutunda 2. sınıf öğrencilerinin tutumlarının yüksek olması, yeni gelen neslin sosyal medya üzerinden mesaj verme, kendi varlığını hissettirme gibi konularda daha etkili olduğunu göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Öğretmen adaylarının, sosyal medyaya ilişkin tutumlarının sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı, öğretim görevlileri ile iletişim ve sosyal izolasyon boyutlarında ikamet edilen yere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmüştür. Bu bulgu, ikamet edilen yer değişkeninin öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumları üzerinde etkili olmadığını göstermiştir. Ancak, grupların sıra ortalamaları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında; sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretim görevlileri ile iletişim boyutlarında

“yurtta” ikamet eden katılımcıların tutumlarına ilişkin sıra ortalamalarının en yüksek, “yalnız” ikamet edenlerin sıra ortalamalarının ise en düşük olduğu görülmüştür. Buna karşılık, sosyal izolasyon boyutunda “yalnız” ikamet eden katılımcıların sıra ortalamalarının en yüksek, yurtta ikamet edenlerin sıra ortalamalarının ise en düşük olduğu görülmektedir. İkamet edilen yer değişkeni ile ilgili yalnız kalan öğrencilerin sosyal açıdan yaşadıkları eksiklikleri sosyal medya aracılığı ile giderdikleri, yurtta kalan öğrencilerin ise paylaşım ve öğretim görevleri ile iletişim açılarından sosyal medyayı diğer öğrencilerden daha fazla kullandıkları şeklinde yorumlanabilir. Kandell (1998), üniversite öğrencilerinin diğer öğrencilerden daha fazla internet bağımlısı olduğunu belirtmektedir. Bunun nedeni olarak; üniversite öğrencilerinin evlerinden uzak yurtlarda yaşamakta olduğu, ailelerinin yönlendirmeleri olmadan boş vakitlerini yanlış değerlendirebilmeleri, bu dönemdeki öğrencilerin kişilerarası ilişkilere yönelmeleri ve eğitim sisteminin öğrencileri internet kullanımına yönlendirmesi gösterilmektedir.

Araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarında sosyal medya sitelerine bağlanılan ortam değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Ancak, sosyal yetkinlik, paylaşım ihtiyacı ve öğretim görevleri iletişim boyutlarında “kabloz internet bulunan herhangi bir yerde” sosyal medya sitelerine bağlanan grubun sosyal medyaya yönelik tutumlarının, “ev” ve “mobil cihazlar” ortamlarında bağlanan gruplara nazaran daha olumlu olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca, “ev” ortamında sosyal medya sitelerine bağlanan grubun, sosyal medyanın sosyal izolasyona neden olduğuna yönelik katılımlarının ise, diğer gruplara nazaran daha yüksek olduğu görülmüştür. Akbulut ve Yılmazel (2012)’in ergen yaş grubunda internet bağımlılığı düzeyini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada da okulda internet kullandığını belirten ergenlerin bağımlılık puanlarının internet kafe ve evde internet kullananlara göre daha fazla olduğunu ancak internetin kullanıldığı yer bakımından gruplar arasındaki farklılığın anlamlı olmadığını belirtmesi araştırmanın sonucunu desteklemektedir. Tektaş (2014)’ün çalışmasında internete bağlanmak için kullanılan cihaz %42,1 ile cep telefonları olmuştur. Bu durum günümüz gençliğinin çoğunun kendilerine ait kişisel mobil cihazlara sahip olmasıyla internete kolayca erişim sağlayabilmesinden kaynaklanmaktadır. Günümüzde gençler mobil cihazlarıyla her an her yerden internete bağlanabilmektedirler.

Sosyal medyayı kullanım süresi değişkenine ilişkin elde edilen sonuçlar, üniversite öğrencilerinin sosyal medyanın yetkinlik kazandırmaya ve paylaşım ihtiyacını gidermeye yönelik tutumlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığını ortaya koymuştur. Bu sonuca göre, 3-4 yıl ve 4 yıldan fazla sürelerde sosyal medya sitelerini kullanan katılımcıların 1 yıldan az sürede kullanan katılımcılara göre, sosyal medyanın hem sosyal yetkinlik kazandırmaya hem de paylaşım ihtiyacını karşılamaya ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Dolayısıyla, 3 yıl ve daha fazla süre sosyal medya ağlarını kullanan öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu söylenebilir. Alan yazında sosyal medyanın kullanım süresi değişkenini konu edinen araştırmalarda da bu sonucu destekler bulguların elde edildiği görülmektedir. Öztürk (2011)’ün çalışmasında üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini ortalama 4 yıldan uzun bir süre ve çoğunluğu her gün olmak üzere yoğun bir şekilde kullandıklarını göstermektedir. Tektaş (2014)’ün çalışmasında ise, öğrencilerin, sosyal ağları 5 yıldan fazla kullanıyor olmalarının oranının %53,8 olması, yine onların internet ve bilgisayarla erken tanışmaları ve yaşlıları ile paylaşımında bulunmak için kendilerini sosyal ağları kullanmak zorunda hissediyor olmaları ile açıklanabilir. Karaman, Yıldırım ve Kaban (2008) tarafından yapılan araştırmaya göre, öğrencilerin %11,86 oranıyla sosyal paylaşım sitelerini derslere çevirim-içi destek olarak kullandıkları saptanmıştır. Ayrıca Tekinarslan ve Gürer (2011) tarafından yapılan araştırmaya göre, üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullandıktan sonra düşüncelerini ifade etme becerilerinin (%57,6) arttığı yönünde olumlu görüş belirttikleri saptanmıştır. Baran’ın (2010) yaptığı deneysel çalışmaya katılan öğrencilerin tümü üniversitede eğitim veren öğretim elemanlarının derslerini desteklemek için sosyal paylaşım sitelerini kullanmaları gerektiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte deneysel işlemlere katılan öğrencilerin %72’si dersin sosyal paylaşım sitelerine dayalı olarak yürütülmesinin öğretime katkı sağlayıp sağlamayacağı konusunda kararsızdırlar. Bununla birlikte öğrencilerin %59’u deneysel olarak katıldıkları derste olduğu gibi her derse ait bir sosyal paylaşım sitesinden yararlanmak istediklerini belirtmektedirler. Öğrencilerin %65,7’si sosyal paylaşım sitelerini kullanmanın öğrenmeye güdülenmelerini sağlamaya yardımcı olduğu, %62,5’i çalışmalarıyla ilgili

öğretmen geribildirimlerini heyecanla beklediklerini söylemektedirler. Öztürk (2011)'ün çalışmasında araştırmaya katılanların büyük çoğunluğu sosyal paylaşım sitelerine haftada en az bir kez girmektedir. Çoğunluğunun ise %50,8 oranıyla sosyal paylaşım sitelerini her gün kullandıkları görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle, üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini sıklıkla kullandıkları söylenebilir. Ayrıca, Erzurum ve Tiryakioğlu (2011) tarafından öğretim görevlileri ve öğretim elemanları üzerinde yaptıkları araştırma sonucuna göre katılımcıların % 56'sının her gün, %28'inin haftada birkaç kez, %12'sinin ayda birkaç kez ve %4'ünün ise yılda birkaç kez sosyal paylaşım sitelerinden olan Facebook hesaplarına giriş yaptıklarını belirtmişlerdir. Horzum (2010) tarafından yapılan araştırma sonucuna göre, öğretmenlerin %33,87 oranıyla web 2.0 araçlarını haftada bir veya birkaç gün kullandıkları saptanmıştır. Taylor, Parker, Lenhart ve Patten (2011) tarafından 1055 üniversite rektörü ile görüşerek yaptıkları araştırmanın sonucuna göre, rektörlerin %32'si sosyal paylaşım sitelerini haftada birden daha sık şekilde kullanmaktadır. Bu bulgular sosyal medyanın eğitim sürecinde etkili olarak kullanılmasının önemini göstermektedir. Albion (2008), yeni teknolojiler hızla geliştikçe ve yayıldıkça bu araçların eğitim bağlamında kullanımının önemini vurguladığı gibi, eğitimcileri bu gelişim sürecinin dışında bırakmanın da söz konusu olmadığını ve özellikle öğretmen eğitiminde öğretmenlerin yetiştirilmesini zenginleştirme ve öğretmen adaylarını sınıflarında bu uygulamaları etkili kullanma fırsatlarını sağlama ve onları bu sürece hazırlamada ayrı önem taşıdığını ifade etmiştir.

Elde edilen bu sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilere yer verilebilir:

1. Ülkemizde 2004 yılında gündeme gelen "Medya Okuryazarlığı Projesi" RTÜK ve MEB işbirliği ile 2006 yılında hayata geçirilmiş ve 2007-2008 eğitim-öğretim yılından itibaren ise Medya Okuryazarlığı dersi tüm Türkiye'deki ilköğretim okullarında 6, 7 ve 8. sınıflarda seçmeli ders olarak okutulmaya başlatılmıştır. Günümüzde zamanının çoğunu internette geçiren ve her gördüğüne inanan gençler için Medya Okuryazarlığı eğitimi büyük önem taşımaktadır. Medya Okuryazarlığı dersinin okulöncesi eğitimden başlayarak yaşam boyu öğrenme sürecinde yer alması ve zorunlu ders olması önerilebilir. Böylece, gençlerin sosyal medyada her gördüklerine inanmamaları gerektiğini, bu bilgilerin hepsinin gerçeğini yansıtmadığını küçük yaşlardan itibaren öğrenmeleri sağlanabileceği gibi, Medya Okuryazarlığı dersiyle eleştiren ve sorgulayan bir bakış açısı kazanmaları da sağlanabilir.

2. Eğitimciler, öğrencilerin sıklıkla kullandıkları ve hayatlarının ayrılmaz bir parçası olan sosyal medya ağlarının eğitimde etkili kullanımı sağlayarak, bu durumu eğitim açısından bir fırsata dönüştürebilirler. Öğretim görevlilerinin sosyal medya ağlarını, bir eğitim aracı olarak eğitim-öğretim sürecinde daha etkin bir şekilde kullanmalarına yönelik olanaklar geliştirilebilir.

3. Öğrencilerin hayatlarının olumsuz etkilenmemesi ve sosyal hayattan kopmamaları için bilgisayar ve internet başında geçirdikleri zamanı kontrol edebilmelerine yönelik bilgilendirmeler yapılabilir.

4. Üniversitelerde öğrencilerce kullanımı yaygın olan sosyal medyaya kayıtsız kalmayarak, sosyal medya üzerinden eğitimsel, sosyal ve yönetsel anlamda kolaylıklar sağlayacak uygulamalar öğrencilerin hizmetine sunabilirler.

5. Nitel çalışmalarla gençlerin sosyal medyaya ilişkin tutumları ve sahip oldukları tutumlarının nedenleri ayrıntılı olarak araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Ajjan, H. & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt web 2.0 technologies: Theory & empirical tests. *Internet and Higher Education*, 11, 71-80.
- Akbulut, A. B. & Yılmazel, G. (2012). *Ergen yaş grubunda internet bağımlılığı düzeyinin belirlenmesi*. 15.Ulusal Halk Sağlığı Kongresinde sözlü olarak sunulmuştur. Bursa, Uludağ Üniversitesi.
- Akkoyunlu, B. (1999). *İnternet'in öğretim sürecinde kullanılması*. BITE 1999: Bilişim Teknolojileri Işığında Eğitim Konferansı ve Sergisi Bildiriler Kitabı. (13-15 Mayıs 1999). Ankara: Meteksan, 77-82.
- Albion, P. R. (2008). *Web 2.0 in teacher education: Two imperatives for action*. Online: https://eprints.usq.edu.au/4553/1/Albion_Web_2.0_in_teacher_education.pdf
- Argın, F. S. (2013). *Ortaokul ve lise öğrencilerinin sosyal medyaya ilişkin tutumlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 327660).
- Attwell, G. (2007). Personal learning environments-The future of elearning?. *eLearning Papers*, 2(1), 1-8.

- Balcı, Ş. & Gülnar, B. (2009). Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılığının profili. *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 6(1), 5-22.
- Baran, B. (2010). Facebook as formal instructional environment. *British Journal of Educational Technology*, 41(6), 146-149.
- Barış, M. F. (2011). *Bir sosyal ağ sitesine e-portfolioyunun (elektronik gelişim dosyası) entegre edilerek uygulanması ve sonuçlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 304652).
- Brenner, V. (1997). Psychology of computer use: XLVII. Parameters of Internet use, abuse and addiction: The first 90 days of the Internet usage survey. *Psychol. Rep.*, 80, 879-882.
- Cengizhan, C. (2005). Öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanımında yeni bir boyut: Bağımlılık. *VIII. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi*. İstanbul, Türkiye. Alınan yer http://mimoza.marmara.edu.tr/~cahit/Yayın/bildiri/PDR2005Bil/PDR2005_Bildiri.pdf
- Chou, C., Condrón, L. & Belland, J.C. (2005). A review of the research on internet addiction. *Educational Psychology Review*, 17(4), 363-388.
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). New York: Wiley.
- Conole, G., & Culver J. (2010). The design of cloudworks: Applying social networking practice to foster the exchange of learning and teaching ideas and designs. *Computers & Education*, 54, 679-692.
- Çil, H. (2008). *Teknolojinin eğitim ve öğretim faaliyetlerindeki rolü: Öğretmen adaylarının görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 220055).
- Demirdaş, H. (2001). Eğitimdeki değişimin öğretmen ve teknolojik boyutu. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 2(14), 1-3. Alınan yer <http://baae.meb.gov.tr/>
- Dewson, A., Houghton D. & Patten J. (2008). *Blogging and other social media: exploiting the technology and protecting the enterprise*. New Jersey: Gower Publishing.
- Digital in 2017: Global Overview. (2017). Online: <https://wearesocial.com/uk/special-reports/digital-in-2017-global-overview>
- D'souza, Q. (2006). *Web 2.0 Ideas For Educators*. Online: <http://www.teachinghacks.com/audio/100ideasWeb2educators.pdf>
- Duman, A., (1998). *İnternet öğrenim ve eğitim üzerine bir deneme*. Alınan yer <http://www.bilimveutopya.com.tr/>
- Eijkman, H. (2009). Using web 2.0 to decolonise transcultural learning zones in higher education. *Campus-Wide Information Systems*, 26(3), 240-255.
- Ergenç, A. (2011). Web 2.0 ve sanal sosyalleşme: facebook örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 278725).
- Erzurum, F. & Tiryakioğlu, F. (2011). *Bir eğitim aracı olarak ağların kullanımı*. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications. Antalya, Türkiye.
- Ferraro, G., Caci, B., D'amico, A. & Blasi, M.D. (2007). Internet Addiction Disorder: An Italian Study. *Cyberpsychology and Behavior*. 10(2), 170-175.
- Gökçearslan, Ş. (2011). Semantik web (web 3.0) ve eğitim amaçlı kullanımı. *Eğitim Teknolojileri Araştırma Dergisi*, 2, 5-20.
- Grant, N. (2008). *On the usage of social networking software technologies in distance learning education*. In K. McFerrin et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education*. International Conference 2008. 3755-3759. Chesapeake, VA: AACE.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F. & Madran, R. O. (2010). *Sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımı*. inet-tr Türkiye'de İnternet Konferansı. İstanbul, İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Gülseçen, S., Gürsul, F., Bayrakdar B., Çilengir, S. & Canım, S. (2010). *Yeni nesil mobil öğrenme aracı: Podcast*. Akademik Bilişim Konferansında sözlü olarak sunulmuştur. Muğla, Muğla Üniversitesi. Alınan yer http://ab.org.tr/ab11/kitap/_AB11_tek.pdf
- Gülsoy, T. (2009). *Etkileşimli medya ve pazarlama terimler sözlüğü*. L. Baruh, ve M. Yüksel içinde, Değişen İletişim Ortamında Etkileşimli Pazarlama. İstanbul: Doğan Kitap.
- Horzum, M.B. (2010). Öğretmenlerin web 2.0 araçlarından haberdarlığı, kullanım sıklıkları ve amaçlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 603-634.
- Johnson, D., & Johnson, R. (2004). *Cooperation and the use of technology*. In D. Jonassen (Ed.), *Handbook of research on educational communications and technology* (2nd ed.; pp. 1017-1044). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Jones, N., Blackey, H., Fitzgibbon, K., & Chew, E. (2010). Get out of MySpace!. *Computers&Education*, 54, 776-782.
- Kandell, J. (1998). Internet addiction on campus-the vulnerability of college students. *Cyberpsychology & Behavior*, 1, 46-59.
- Kaptan, S. (1998). *Bilimsel araştırma ve istatistik teknikleri*. Ankara: Tekışık Ofset.

- Karaman, S., Yıldırım, S. & Kaban A. (2008). *Öğrenme 2.0 yaygınlaşıyor: Web 2.0 uygulamalarının eğitimde kullanımına ilişkin araştırmalar ve sonuçları*. XIII. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildirileri. Alınan yer http://inet-tr.org.tr/inetconf13/kitap/karaman_yildirim_inet08.pdf
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. (20. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kesselman, M. (2008). *Web 2.0 expo in New York: Building online communities*. Library Hi Tech News, No. 9.
- Lee, M-S., Ko, Y-H., Song, H-S., Kwon, K.-H., Lee, H-S., Nam, M. & Jung, I-K., (2007). Characteristics of internet use in relation to game genre in Korean adolescents. *Cyberpsychology & Behavior*, 10(2), 278-285.
- McLoughlin, C., & Lee, M. J. (2007). *Social software and participatory learning: Pedagogical choices with technology affordances in the web 2.0 era*. In *ICT. Providing choices for learners and learning*. Proceedings ascilite Singapore 2007.
- Mejias, U. (2010). *Social Media in the classroom: Implications for teaching and learning*. Georgetown University Scholarly Communication Symposium, Washington DC.
- Morahan-Martin, J. M., & Schumacker, P. (2000). Incidence and correlates of pathological internet use. *Computer Human Behaviour*, 16, 13-29.
- O'Reilly, T. (2005). *What Is web 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software*. Alınan yer <http://www.oreilly.com/pub/a/web2/archive/what-is-web-20.html?pag%20e%20=1>
- Otrar, M. & Arğın, F. S. (2015). *Öğrencilerin sosyal medyaya ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması*. 7. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Sempozyumunda (ICITS) sözlü olarak sunulmuştur. Erzurum, Atatürk Üniversitesi. Alınan yer <http://www.jret.org>
- Öztürk, M. (2011). *Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve eğitimde kullanımıyla ilgili görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 328049).
- Pettenati, M. C., & Ranieri, M. (2006). *Informal learning theories and tools to support knowledge management in distributed CoPs*. Paper presented at the Innovative Approaches for Learning and Knowledge Sharing, EC-TEL. Workshop Proceeding.
- Petter, C., Reich, K., & Scheuermann, F. (2005). *Analysis of tools supporting communities of practice*. Work & Learn Together, 1-14.
- Selwyn, N. (2007). *Screw blackboard... do it on facebook! an investigation of students' educational use of facebook*. Alınan yer <http://startrekdigitalliteracy.pbworks.com/f/2g19b89ezl6ursp6e749.pdf>
- Soule, L. C., Shall, W. & Kleen, B.A. (2003). Exploring internet addiction: Demographic characteristics and stereotypes of heavy internet users. *Journal of Computer Information Systems*, Fall, 64-73.
- Taylor, P., Parker, K., Lenhart, A. & Patten, E. (2011). The digital revolution and higher education. Alınan yer <http://www.pewsocialtrends.org/files/2011/08/online-learning.pdf>
- Tekinarslan, E. & Gürer, M.D. (2011). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Böte öğrencilerinin bilgi paylaşımı ve web yayın araçları olarak ağ günlükleri hakkındaki görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 887-902.
- Tektaş, N. (2014). *Üniversite öğrencilerinin sosyal ağları kullanımına yönelik bir araştırma*. *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, XVII, 851-870.
- Turnalar Kurtaran, G. (2008). *İnternet bağımlılığını yordayan değişkenlerin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 227399).
- Uysal, S. (2013). *Meslek lisesi öğrencilerinin sosyal medya kullanım amaçları ile eğitsel sosyal medya kullanımının değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). YÖK Ulusal Tez Merkezi veri tabanından elde edildi. (Tez no: 365623).
- Yamamoto G. T., Demiray, U. ve Kesim, M. (2010). *Türkiye'de e-öğrenme: gelişmeler ve uygulamalar*. Ankara: Cem Web Ofset.
- Young, K. S. (1998) *Center for internet addiction*. İnternet addiction test (IAT). Alınan yer http://www.netaddiction.com/resources/internet_addiction_test.htm
- Yuen, S. & Yuen, P. (2008). *Social networks in education*. In G. Richards (Eds.), *Proceedings of World Conference on E-Learning in Corporate, Government, Healthcare, and Higher Education*, Chesapeake, VA: AACE, 1408-1412.
- Ziegler, S. G. (2007). The (Mis) education of generation M. Learning. *Media and Technology*, 32(1), 69-81.

Citation Information

Aküzüm, C. & Saraçoğlu, M. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi*. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 803-817.